

ГРАЖДАНСКО ЖУРИ

Резултати от провеждане на механизъм за активно
гражданско участие в процесите на вземане на
решения на територията на град Пловдив

ЕДИН ПРОЕКТ НА

Bauersachs Foundation

С ПОДКРЕПАТА НА

Този документ е създаден от Фондация Бауерзак

23.09.2014

гр Пловдив, ул. 11 Август 1

info@bauersax.org

тел.: +359 885 93 97 13

„Гражданско жури“ се провежда като част от проект „Активно гражданство – подходът Бауерзакс“. Проектът се реализира с финансовата подкрепа на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за проекта се носи от Фондация Бауерзакс и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Програмата за подкрепа на неправителствени организации в България.

Програмата за подкрепа на неправителствените организации (НПО) в България е част от прилагането на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Тя е на обща стойност от близо 11,8 млн. евро, осигурени от страните донори Исландия, Лихтенщайн и Норвегия. Програмата предоставя финансиране за допустими неправителствени организации, регистрирани в България, и има за цел да подпомогне развитието на гражданския сектор и приноса му за социалната справедливост, демокрацията и устойчивото развитие на страната.

Подкрепата за гражданското общество е един от най-важните приоритети на Финансовия механизъм на ЕИП. За периода 2009-2014 г. държавите донори Исландия, Лихтенщайн и Норвегия са заделили общо близо 146 милиона евро за програми за подкрепа на неправителствените организации

в държавите бенефициенти по Финансовия механизъм на ЕИП: България, Гърция, Естония, Испания, Кипър, Латвия, Литва, Малта, Полша, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Унгария и Чехия. Разпределението на средствата по програмите за всяка една страна е обект на споразумение между държавите донори и държавата бенефициент и е отразено в съответния Меморандум за разбирателство.

Финансовият механизъм на ЕИП има за цел да допринесе за намаляване на икономическите и социалните различия в рамките на Европейското икономическо пространство, както и да задълбочи двустранните отношения между страните донори – Норвегия, Исландия и Лихтенщайн – и страните, получаващи подкрепа, сред които е България.

Оператор на Програмата за подкрепа на неправителствените организации в България е Институт „Отворено общество“ – София (ИОО - София) в партньорство с Фондация „Работилница за граждански инициативи“ (ФРГИ).

Повече за програмата може да прочетете на:
<http://www.ngogrants.bg/>

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ПРОЕКТ „АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО – ПОДХОДЪТ БАУЕРЗАКС”

Проведените шест обсъждания по механизъм „гражданско жури” бяха първите по рода си на територията на град Пловдив и едни от първите опити за тяхното провеждане в България. Макар и в ранен етап на развитие и прилагане, този механизъм показва множество признаци за постигане на следните цели:

- Разработване на механизъм за активно гражданско участие в процеса на вземане на решения на местно ниво

В България все още не се популярни различните видове механизми за провеждане на обществени обсъждания. „Гражданско жури” е само един от механизмите за активно гражданско участие. Неговото провеждане през последната една година е предпоставка за утвърждаване както на самия механизъм, така и на идеята за активно гражданство като цяло.

- Подобряване диалога между граждани и вземащи решения

Все още се забелязват известни проблеми в диалога граждани – местна власт. Това се дължи на редица фактори, сред които недостатъчен брой образователни курсове по основи на демокрацията и основни човешки и граждански права, недоверие спрямо управляващите, неефективен образ на обществените обсъждания сред взимащите решения и липса на традиции в областта на прякото участие на гражда-

ните в процесите на вземане на решения. Въпреки това се забелязват редица признаци за подобряване на споменатия диалог. Сред тях са повишаване на интересът на гражданите към различните форми на обществени обсъждания, засилен медиен интерес и взети под внимание граждански препоръки от страна на местните власти.

- Присъединяване на повече граждани към формирането на ценни за местната власт препоръки и проверка на обществените нагласи

Голяма част от формираните от граждани препоръки получиха над 85 % подкрепа през специално създадените за целта анкетни форми. Една от слабите страни на гражданското участие остава ниската активност от страна на граждани на възраст над 35 г., особено тези на възраст над 55 г.

- Създаване на възможности за мултиплициране

Използваният механизъм дава възможност да се прилага както от страна на местни власти, така и от страна на други неправителствени организации, граждански обединения и трети страни. Напълно приложимо е използването му от частни компании за проверка на обществени нагласи и мнения на работниците.

КАКВО Е „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ“?

Произход

Много често обичаме да се сравняваме и да мечтаем за жизнения стандарт, който имат жителите на Скандинавските страни. За разлика от България обаче, Скандинавските страни се радват на висока степен на развитие на своите граждански общества. Това се дължи и на методите за взимане на решения с прякото участие на тези, за които са предназначени. Те започват своето развитие в началото на 70-те години на ХХв. в Норвегия, когато става популярен изследователски подход, при който изследователи си съдействат с работници на дадени компании, за да търсят заедно решения на техни проблеми. Това „изследване чрез участие“ става известно под името кооперативен дизайн, а впоследствие намира силно приложение и в САЩ под името дизайн на участието и демокрация на участието. Активността на общественото участие се базира на принципа, че средата се развива по-добре ако хората са активни и обвързани с нейното проектиране и управление, отколкото ако те са просто пасивни наблюдатели. Кооперативният дизайн започва бързо да намира приложение във всички сфери на социалния и обществения живот, включително и при вземането на решения на местно и национално ниво. Като част от идеята за демокрация на участието биват разработени множество методи, с които гражданите да получат умения, помагачи им да се включат в процеса на вземане на решения, които имат пряко влияние върху тях. През 1974г. Jefferson Centre разработват механизма „граждански комитет“, който в последствие бива прекръстен на „гражданско жури“. През своята четиридесет годишна история, „гражданското

жури” успява да се докаже като ефективен метод за оформянето на обществени позиции. Използва се в най-разнообразни области като национални здравни реформи, бюджетни приоритети, избори, медицинска етика, образование и планиране на начините за използване на земята. Той е един от най-често използваните механизми по света, но сравнително нов за България. Фондация Бауерзакс не разполага с данни за негово прилагане от други неправителствени организации, местни власти и трети заинтересовани страни.

Формиране на „гражданско жури”

Моделът „Активно гражданско участие – подходът Бауерзакс” се базира на стандартния подход, разработен от Jefferson centre, добавяйки нови елементи за популяризиране на активното гражданство и улесняване на диалога граждани – местна власт. В обсъжданията участват дванадесет граждани, избрани на произволен принцип и представлящи различни възрастови и социални групи. За целта се създава иновативна за оригиналния механизъм база данни, от която преди всяко заседание на лотариен принцип се избират 12 души. Базата данни се формира чрез специално изградена за целта платформа www.votx.org/poll. Този модел включва и опцията за масово участие на обществото, след като на анкетен принцип на останалите граждани се дава право да подкрепят или отхвърлят формулираните препоръки от дванадесетте дискутиращи на адрес www.votx.org/quizz.

Дневен ред

Дискутираната тема се избира след провеждане на допитвания до граждани, експерти и представители на местната власт, както и въз основа на създадената форма за записвания и изказване на предпочитания за теми - www.votx.org/poll.

Избират се главно теми, които са в начален етап на обсъждане от местните власти и гражданското мнение има по-голяма тежест при взимането на решение.

Провеждането на заседанията протича в рамките на един неработен ден. В интервала между 10:00 ч. и 12:30 ч. журито изслушва становищата на подбрани от организаторите „свидетели”, които се явяват експерти в своите области. Журито има право да отправя въпроси към „свидетелите”, както и да ползва „приятелски съвет”, представляващ мненията и въпросите на гражданите отправяни по интернет по време на живите излъчвания. Журито има достъп до информация засягаща всички страни на дискутираната тема. Тя се състои от предистория и общи данни по темата, подготвени от модераторите на събитието.

След 13:00 ч. „свидетелите” напускат обсъжданията. Стартира дискусията относно получената информация, констатирани проблеми свързани с темата и конкретни идеи и препоръки към заинтересованите страни. В края на заседанието, журито излиза с „решение”. То може да формулира една или няколко препоръки. Изготвените препоръки се използват за оформянето на доклад, който се представя на вниманието на Общински съвет Пловдив, общински комисии, представители на Община Пловдив и други заинтересовани трети страни.

Предимства на механизъм „гражданско жури”

За разлика от стандартните методи за проверка на обществените нагласи като анкети и фокус групи, членовете на журито събират информация, до която най-вероятно не са имали достъп преди, обсъждат предоставените им данни и взимат предвид аргументи, които може и да не са срещали.

Така те могат да изразят много по-информирано и аргументирано мнение. Също така те получават и информация до колко техните мнения са практически приложими и това им помага да оформят много по-реалистични, детайлни и конкретизирани препоръки.

„Гражданското жури” е механизъм предоставящ възможност на гражданите да оформят колективни препоръки към местната власт и позволява на вземащите решения да добият представа за обществените нагласи. Инициативата за неговото провеждане може да дойде както от вземащите решения, така и от частни компании, проучващи обществените нагласи и предпочитания на своите работници.

Методът „гражданско жури” е динамичен, позволява получаването на разнородна информация и е интерактивен. Предоставя възможност на участниците да разбият проблема на отделни части, да ги анализират, да се допитат до експерти и наблюдаващата преките излъчвания публика и да формират добре обосновани и аргументирани препоръки и идеи. Процесът е полезен и за вземащите решения, тъй като те получават информация за предпочитанията на гражданите.

Предоставя гражданската гледна точка. Участието им има препоръчителен, а не законодателен характер, което улеснява диалога между двете страни. На всеки участник се предоставя правото да вземе активно участие в задаването на въпроси, участие в дискусии, предлагането на препоръки.

ОБОСНОВКА НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ”

Проблемите на представителната демокрация

Проблемите на представителната демокрация са забелязани още през 1911 г., когато Робърт Майкълс в книгата си „Политически партии” заявява, че повечето представителни системи могат да се изкривят в олигархия и партокрация. Кризата на съвременното представителство е добре ясна. В Европа и в САЩ броят на гласоподавателите постоянно намалява. Липсва отчетност на управляващите, задълбочава се кризата в легитимността на политическата система и се създава усещането за едно невидимо елитарно превъзходство. Гласуването, което е една от основните черти на представителната демокрация, има склонността да обобщава електоралните предпочитания, да ги усреднява. Представителната или още непряка демокрация акцентира на идеята за обединена и единна власт. При нея гражданите делегират власт на суверена, което му позволява да действа като единно политическо тяло. Това е съществен проблем за демокрацията, защото усредняването поставя на преден план количеството пред качеството на политическия дебат. Този тип управление успява да надделее през вековете над идеята за пряко участие на гражданите във властта.

Идеята за „пряко управление”

Назад във времето идеята за пряко управление е страдала най-силно от невъзможността да се постигне масова информираност сред гражданите относно различните и сложни политически проблеми, както и трудностите свързани с

прякото участие на големи маси от хора. Проблеми, които с развитието на обществото и напредъка на технологиите, могат вече много по-лесно да намерят своето решение. Тези проблеми пред представителната демокрация засилиха дебата относно нуждата от по-голямо участие на гражданите в процеса на вземане на решения и налагане на различни форми на съвещателната демокрация и демокрацията на участието.

Свободните и плуралистични избори само разграничават демократичните от недемократични режими, но те не са достатъчен показател за степента на демократичност на едно общество. Най-често като алтернатива и допълнение на представителният модел се посочва този на прякото участие на гражданите в управлението. Три са нейните основни характеристики: равнопоставеност – всички граждани имат равен шанс тяхното мнение да бъде взето предвид; участие – то е свързано с широкото гражданско участие в процеса на вземане на решения и обсъждане – дискусия, при която всички гледни точки са разгледани. В зависимост от наличието на отделните характеристики, се забелязват две основни разновидности на пряката демокрация – тези на участието и на обсъждането. Механизъм „гражданско жури” се базира на принципите на демокрацията на обсъждането, но чрез въведените от Фондация Бауерзак анкетни допитвания, се създава възможност за по-широко гражданско участие.

Ниските нива на гражданско участие

Множество изследвания показват ниско ниво на развитие на гражданското общество както в страните от Южна и Източна Европа, така и в България в частност. Изследване проведено от CRELL показва силно развито активно граж-

данство в Скандинавските страни, последвани от тези в Западна Европа. Далеч назад са страните от Южна и Източна Европа. В повечето страни протестите се оказват един от развитите фактори на активността, докато ахилесовата пета е гражданското участие в дейностите на НПО-та и организации наблюдаващи спазването на гражданските права. Проучванията на гражданското мнение в Европа посочват най-силно развитие на социалното включване (главно под формата на доброволчество в благотворителни организации, помощи за болници, домове за възрастни хора, участие в екоинициативи и др.). Далеч по-слабо е желанието на анкетираните да изберат форма на обществено участие. Така например консултациите с представители на местна власт се приемат негативно, поради създаденото усещане сред гражданите, че никой не взема предвид тяхното мнение. Това се дължи както на липсата на информираност относно различните механизми за активно участие и техните предимства и недостатъци, така и на далеч повечето възможности за социално включване. Подобни негативни резултати относно гражданското включване се наблюдават и в частност за България в два последователни доклада на СИВИКУС за периодите 2003 – 2006 г. и 2008 – 2010 г. В последният техен доклад, България има индекс на гражданското общество от 40.5%, който се явява един от най – ниските резултати в изследваните държави. Гражданите предпочитат като форма на участие дарителските кампании, докато 86 % от анкетираните заявяват, че никога не са участвали във формирането на предложения към общинската или държавната администрация. Липсва осведоменост относно начините за гражданско наблюдение и участие в процеса на формиране на политики, както и добре изградени, утвърдени и популярни механизми за активно участие.

Правна основа на гражданското участие в процесите на вземане на решения

Възможността гражданите да отправят препоръки и предложения към държавните органи е заложена в чл. 45 от Конституцията на РБ, както и в чл. 26 от Закона за нормативните актове, Глава 8 от административнопроцесуалния кодекс, чл. 28 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, чл. 49(3) от ЗМСМА, чл. 19(4) и чл. 37 от Правилника за организацията и дейността на Пловдивски Общински Съвет

ОРГАНИЗИРАНЕ

След проведен през Март 2013 г. анализ на нуждите и обосновка на необходимостта от активно гражданство, екипът на Фондация Бауерзакс взе решение да насочи усилия към разработване и прилагане на механизми за гражданско участие в процесите на вземане на решения на местно ниво. Механизъм „гражданско жури” бе избран поради своя иновативен за България характер, възможностите за модификация, неговите динамичност и гъвкавост. Нивата на гражданско участие в България са едни от най-ниските в Европа, което предполага прилагането на подобни механизми в началния етап да се обвърже с таргетиране на по-малки целеви групи. „Гражданско жури” предоставя възможност за създаване на малки групи за обсъждане в размер на 12 – 14 души. Бе взето решение за добавяне на възможност за анкетна подкрепа на формулираните препоръки, излъчване на живо на обсъжданията и популяризирането им чрез разпространение на видео записи, което да популяризира и привлече по-голям брой граждани към формулираните препоръки. Фондация Бауерзакс стартира през Август 2013г. подготовка за провеждането на заседанията. Бяха проведени серия от срещи с представители на местните власти, с цел запознаването им със съответния механизъм, допитване относно актуални теми за обсъждане и осигуряване на подкрепа за неговото провеждане. Паралелно стартира и информационната кампания и записването на граждани за участие в предстоящите „граждански журита”. Бе взето решение първото заседание да се проведе през Октомври 2013г., като всяко следващо да се провежда веднъж на два месеца. Този период от два месеца бе предвиден за избор на

тема и експерти, популяризиране на темата, избор на жури, проучване на темата, организиране и провеждане на всяко от заседанията, формиране на доклади, създаване на анкети и видео материали и осъществяване на контакт с представители на местните власти.

ИЗБОР НА ТЕМИ

Важна предпоставка за привличане на общественото внимание и постигане на конкретен резултат е и изборът на тема. Темите се подбират така, че да са от местно значение, актуални и широкото обществено разискване да е търсено и от двете страни. Това важи най-вече за теми, които са в ранен етап на дискусия и липсват изготвени конкретни предложения и договори, тъй като местната власт е най-склонна да взема под внимание различни препоръки и изпитва нужда от проверка на нагласите сред обществото. За целта екипът на Фондацията се допитваше както до представителите на местните власти, така и до граждани чрез изградената платформа за записване www.votx.org/poll.

- Тема № 1

След проведени допитвания с главният секретар на Община Пловдив и председателят на Общински Съвет, екипът Фондация Бауерзакс взе решение първото от поредицата заседания „гражданско жури“ да бъде с тема „Генериране на препоръки и идеи относно новата визия на площад „Централен“ “. Определящо за това решение бе ранния етап на обсъждане на конкретната тема, предстоящия международен архитектурен конкурс „Площад Централен – Античност, Модерност, Визия“ и провежданите от вземащите решения обсъждания с експерти и граждани по темата.

- Тема № 2

След проведени допитвания с главния секретар на Община Пловдив и с оглед предстоящото гласуване на Бюджет на Община Пловдив за 2014 г., екипът Фондация Бауерзакс

взе решение второто от поредицата заседания „гражданско жури“ да бъде с тема „Бюджет на Община Пловдив за 2014 г.“ Определящо за това решение бе важноста на бюджета за развитието на град Пловдив, както и слабият интерес на гражданите към вече проведеното и организирано от Община Пловдив обществено обсъждане в работно време.

- Тема № 3

Един от въпросите в анкетната форма е свързан с определянето на приоритетните, според записалите се, сфери на развитие на град Пловдив. Към момента на определяне на темата, едни от сферите събрали най-много гласове бяха „бизнес климат“ и „младежки дейности“. Конкретна гражданска препоръка за тема бе „Развитие и подпомагане на млади хора в започване и прохождение в сферата на малкия и среден бизнес“. С оглед на гореописаното, екипът Фондация Бауерзакс взе решение третото от поредицата заседания „гражданско жури“ да бъде с тема „Местни политики за насърчаване на младежкото предприемачество“. Определящо за това решение бе също така важноста на предприемачеството за развитието на град Пловдив и множеството документи приети от Общински съвет Пловдив, в които се припознава важноста на младежкото предприемачество.

- Тема № 4

Към момента на определяне на темата, продължаваше работата по създаването на дългосрочна стратегия за развитието на културата в града. Изготвяне на Стратегия за дългосрочно развитие на културата е част от приоритетите по програмата за управление на Община Пловдив за 2011 – 2015 г. Изработване на подобна стратегия е залегнало и в Общинския план за развитие на Община Пловдив 2014 – 2020 г. С оглед кандидатурата на град Пловдив за Европейска столица на

културата и продължаващата работа по създаване на дългосрочна стратегия за развитието на културата на Пловдив до 2020 г, екипът Фондация Бауерзакс взе решение четвъртото от поредицата заседания „гражданско жури“ да бъде с тема „Творческа икономика и фестивален туризъм“.

- Тема № 5

В Общинския План за Развитие на град Пловдив за периода 2014 – 2020 г. е дефинирано екологичното състояние и рискове, проблемите свързани със замърсяването на водите и въздуха, нивата на шум, както и са посочени предприеманите мерки. Приети са редица документи свързани с опазване на околната среда. Тези документи, както и необходимостта от предприемане на ефективни мерки, залегнаха в основата на планираното за провеждане обществено обсъждане. Взимайки предвид данните от Световната Здравна Организация относно високите нива на прахови частици и замърсяване на въздуха в град Пловдив, както и силният граждански интерес към темите свързани с опазване на околната среда, екипът на Фондация Бауерзакс взе решение петото поред “гражданско жури” да бъде с тема: “Зелена инфраструктура и стратегическо пространствено развитие”.

- Тема № 6

При изборът на теми за предходните пет обсъждания по механизъм „гражданско жури“, определящ бе началният етап на обсъждане на конкретната тема. В повечето случаи този подход е свързан и с определянето на по-обширни теми. Това позволява формулирането на множество препоръки и по-лесна комуникация с представителите на местните власти. Взимайки предвид натрупания опит при организиране и провеждане на този механизъм, нарасналата негова популярност сред местни власти и граждани и подобрен диалог

с представители на местните власти, екипът на Фондация Бауерзакс взе решение за шестото поред обсъждане да се спре на конкретен проблем. Избраната тема засяга състоянието и евентуалните посоки за развитие и стопанисване на една от емблематичните за Пловдив сгради – тази на бившето Кино Космос.

Препоръки при избор на теми за сходни обсъждания

- Избор на теми по въпроси в ранен етап на обсъждане

Подобен избор предполага по-голяма готовност за съдействие от страна на местните власти. Подобни теми са „Генериране на препоръки и идеи относно новата визия на площад „Централен“, „Бюджет на Община Пловдив“, „Творчески индустрии и фестивален туризъм“. При всяка една от тях в момента на проведените обсъждания липсват приети конкретни действия от страна на местните власти. Теми като „Бъдещето на Кино Космос“, „Местни политики за насърчаване на младежкото предприемачество“ и „Зелена инфраструктура и стратегическо пространствено развитие“ в една или друга степен са били обсъждани и има приети решения от страна на местните власти. В този случай е важно насочване на обсъждането към конкретни аспекти от темата, които не са били предмет на обсъждане.

- Конкретност

Конкретността може да се изразява както в избор на строго специфични теми „Бъдещето на Кино Космос“ и „Генериране на препоръки и идеи относно новата визия на площад „Централен“, така и към конкретност на търсения резултат по темата. Така например тема „Творчески индустрии и фестивален туризъм“ имаше за подтема „Генериране на препоръки за включване в Стратегията за развитие на културата.

- Проверка на обществените интереси

Важен елемент при изборът на тема е проверката на интересите на гражданите относно приоритетните според тях сфери за развитие на града им. За град Пловдив най-голям интерес привличат темите в областта на културата и архитектурата. Теми свързани с обсъждане на общинския бюджет са сравнително неатрактивни и не привличат сериозен обществен интерес. Подобни теми се нуждаят от провеждането на съпътстващи информационни събития и силна медийна кампания.

- Преглед на съществуващото законодателство

Прегледът на съществуващото законодателство и приети конкретни нормативни актове дава възможност темата и съдържанието на обсъждането да се изберат така, че отправените от граждани препоръки да имат по-голяма сила при разглеждането им от представители на местните власти.

- Провеждане на многостранни консултации

Необходимо е при изборът на тема да се проведе допитване до експерти относно темата и конкретните въпроси, които ще се разгледат. От полза е и провеждането на консултации с представители на местните власти, както и с граждани, които могат да дадат идеи както за конкретна тема, така и за въпроси и проблеми, които да бъдат разгледани.

ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ”

Четири бяха основните подхода при популяризиране на механизъм „гражданско жури”:

- Популяризиране чрез регионални медии

Преди всяко от планираните за провеждане шест „граждански журита” се разпространяват прессъобщения с информация относно предстоящата дискусия. Редовното и широко отразяване на механизма сред медиите е предпоставка за изграждане на доверие и популярност сред гражданите, както и за създаване на прозрачна процедура на провеждане. За една година механизъм „гражданско жури” бе отразен в над 55 публикации от различни регионални медии, интервюта и участия в радио и телевизионни предавания и близо 20 публикации в специалната платформа на механизма на адрес www.votx.org. Широкото медийно отразяване спомогна за популяризиране на механизма и привличане на участници в провежданите обсъждания.

Друга основна цел на медийната кампания е повишаване на нивата на гражданско участие в процесите на вземане на решения и подобряване на диалога граждани-местна власт. За постигане на тази цел е необходимо при провеждането на подобни обсъждания медиите да получават редовна информация относно постигнатите резултати и срещнати затруднения.

- Реклама в социални мрежи

Рекламата в социални мрежи остава един от основните механизми за привличане на нови участници в провеждането

на обсъжданията. Благодарения на проведената рекламна кампания през социални мрежи се повиши броят на записалите се за участие граждани.

При този тип реклама обаче се забелязва записване за участие по теми, които представляват конкретен интерес за участниците. Целта на обсъжданията е водещо да бъде желанието за участие във формулирането на препоръки, а не толкова конкретната тема. Медийно отразяване, акцентиращо на ползите от гражданското участие и постигнатите резултати, допринася за популяризиране повече на самия механизъм, а не само за конкретната тема.

Разрешаването на този проблем е възможно чрез създаването на база данни, подобна на тази изградена специално за „гражданско жури“. Това позволява популяризирането на конкретна тема да се извършва и сред записали се за участие по предходни теми, а не само сред проявяващите интерес по конкретната тема.

- Листовки и „пеши патрули“

Подходът с раздаване на листовки чрез „пеши патрули“ бе избран за балансиране на предимно извършващата се в Интернет рекламна кампания. Интересът към поднесената по този начин информация е слаб и не води до постигане на конкретни резултати. Предполагаме, че е възможен успех единствено при вече силно утвърдени и популяризирани механизми за гражданско участие.

- Популяризиране по време на регулярно провеждани събития

Друг метод за „offline“ популяризиране е по време на провежданите от Фондация Бауерзакс регулярни събития, като

лекции, срещи-разговори, презентации и участие във фестивали. Този метод е значително по-ефективен от раздаването на рекламни брошури поради възможността за отделяне на значително повече време за разясняване на избрания механизъм и темите по него.

ИЗБОР НА ЕКСПЕРТИ

С оглед разглеждането на различни позиции и гледни точки и засягане на разнообразната проблематика, преди всяко едно от планираните обсъждания бяха провеждани серия от разговори с експерти от различни области. Позитивен знак е фактът, че мнозина експерти се подготвиха специално с презентации за предстоящите обсъждания и отделиха няколко часа от свободното си време за участие като „свидетели”. Това спомага за засилване на доверието към експертите от страна на гражданите, както и за акцентирание на важноста от провеждане на подобен род обсъждания.

В своя класически вид „гражданско жури” се провежда в рамките на от няколко дни до седмица. Това създава възможност за присъствието на повече експерти. В приложения от Фондация Бауерзакс модел бяха взети предвид все още слабата популярност на подобен род обсъждания и ниските нива на гражданска активност. Това наложи провеждането на по-кратки, но повече на брой обсъждания, чиято цел бе утвърждаване на самия механизъм. С оглед на ограниченото време присъстваха средно по четирима „свидетели”, ограничени в изказванията си в рамките на 15 – 20 мин. Големият интерес към темите „Генериране на препоръки и идеи относно новата визия на площад „Централен” и „Творчески индустрии и фестивален туризъм” привлече и по-голям от средното брой присъстващи експерти, респективно шест и девет присъствали експерти.

ФОРМИРАНЕ И СЪСТАВ НА „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ”

Желаещите да се запишат за участие в провежданите обсъждания можеха да го направят през www.votx.org/poll, както и в „Икономическата библиотека”. Всички записали се за участие на адрес бяха добавяни към създадената виртуална база данни. От нея, в седмицата преди провеждане на всяко от планираните обсъждания, бяха избирани на произволен принцип 12 граждани, вземайки предвид създаването на балансирано жури на база различни критерии – пол; възраст; образование и др. Малка част от присъствалите идваха без предварително записване, което бе разрешавано в случаи с малко на брой участници.

Степен на гражданско участие

- Средното присъствие на всяко едно от „заседанията” е 10 граждани
- Общия брой присъствали е 58 граждани
- Девет от тях са присъствали повече от веднъж
- Общо разпределение по полове – 47% жени и 53% мъже
- Общо разпределение по възрастови групи – 64% във възрастова група 18 – 34 г. , 31% във възрастова група 35 – 54 г. и 5% във възрастова група 55+

Средната посещаемост на този тип обсъждания е десет граждани при оптимални дванадесет. Трябва да се има предвид, че обсъжданията протичат средно между 5 и 6 часа в неработен, неделен ден, което е сравнително повече от стандартния тип обсъждане. Забелязват се положителни

тенденции в увеличаване на нивата на гражданска активност. Необходимо е да се работи допълнително за популяризиране на възможностите и ползите от гражданско участие, особено сред граждани на възраст над 35 г.

ФОРМУЛИРАНИ ПРЕПОРЪКИ

В рамките на проведените обсъждания по механизъм „гражданско жури“ бяха формулирани и отправени към местните власти голям брой препоръки и идеи от най-разнообразен характер. Следните препоръки бяха формулирани по време на всяко едно от проведените обсъждания:

„Генериране на идеи и препоръки относно новата визия на площад „Централен“

- Да се създаде за предстоящия архитектурен конкурс компетентно международно жури, в което представителите на общината / общинските комисии да нямат решаващо мнозинство.
- Да се даде повече гласност на проекта и обществените обсъждания. Община Пловдив може да изготви на списък с възможните начини за проучване на общественото мнение, както и да се обсъждат по-обстойно начини за генериране на най-много мнения. Една от предложените идеи е създаването на „пеши патрули“ от доброволци, които да провеждат анкетни допитвания. В бъдеще информация за обсъжданията по темата да бъде по-мощно разпространявана в общественото пространство.
- Да се проучат добри практики от страни, които имат опит в експонирането на своите археологически открития. Тези практики не трябва да се прилагат без умисъл за съобразеност с местните условия.
- Установяване на приемственост и дългогодишна

стратегия, която да не се влияе от смяна на местното управление.

- Конкурсът за реконструкция на бившия Партиен дом да е част от проекта за нова визия на пл. Централен. Община Пловдив да се придържа към предварително обявената позиция за възприемане на по-общ поглед и цялостна визия. Облагородяване на пространството около площада.
- Да не се гони срок от 2019 г като краен срок за такъв мащабен проект, в стремеж да бъде избран градът за европейска столица на културата. Необходимо е да се мисли в дългосрочен план и да се наблегне на концепцията и качеството на изпълнение.
- Създаване на фонд „Площад Централен”. Разнообразните източници на финансиране (общински бюджет, оперативни програми, Норвежкия фонд и др.) биха обезпечили подобен мащабен проект и могат да осигурят по-засилен контрол върху изпълнението му. Необходимо е обаче и създаването на Фонд „площад Централен“ за всички желаещи коапнии и граждани, който да гарантира финансирането на проекта и да осигури по-голям контрол върху разходването на средствата.
- Архитектурният конкурс да бъде предшестван от икономически анализ на ползите и разходите и изготвяне на бизнес план. Този бизнес план не трябва да е последващ архитектурния конкурс, а да го предшества.
- Огражденията, които обезопасяват обектите да са с подобрена визуализация. Огражденията може да се изрисуват и да се осигури частична видимост към

разкопките, с цел събуждане на интерес от страна на гражданите.

- Да се намери баланс между археологическите и урбанистични структури, без да се дава превес на едното за сметка на другото.
- Изграждане на музейна част, която да предоставя повече информация за находките.
- Туристическият център до Пощата да се демонтира и премести.
- Да се изградят повече пейки, за да не бъдат хората принудени да стоят върху каменните блокове на бъдещия реконструиран форум.
- Обособяване на място за провеждане на мероприятия от различен характер.
- Да се изработи 3D карта за виртуална обиколка на обектите (настоящи и бъдещи).
- Настилката да бъде сменена. Идеята за стъклени под трябва да се разгледа и от страна практичност, дали няма да създава опасност за преминаване при неблагоприятни климатични условия.
- Да се премахне фонтанът пред Оперно-Филхармонично дружество.
- Да не се изградят наново колони, които са били напълно разрушени, и не биха имали нужната автентичност.
- Да се ограничи паркирането на ул. Иван Вазов и ул. Отец Паисий. Бе изразено мнение, че това е въпрос с урбанистична насоченост и е свързан с цялостна преорганизация на движението и популяризиране на

алтернативните форми в града, като велосипедизъм, обществен транспорт и др. Друго мнение бе ул. „Иван Вазов” да се превърне само в пешеходна зона, с повече възможности за търговска дейност. Тези две мнения не бяха подложени на гласуване.

- Фасадата на бившият Партийния дом да е изградена от огледални прозорци, отразяващи обновения площад и архитектурни разкопки.
- На мястото на сергиите до Пощата да се монтира автентично пазарче за книги, свежи плодове и друга търговска дейност с по-добър облик.
- Премахване на палмите

„Бюджет на Община Пловдив за 2014 г.”

- Да бъдат предвидени средства за поставяне на стойки за велосипеди (ок. 20 000 лв.), скосяване на бордюрите на тротоарите (ок. 50 000лв.) и изграждане на рампи на обществените сгради;
- Общинска охрана да събира по-активно глоби за изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, паркиране в зелени площи и нарушаване на правилата за движение, за които се налага глоба с фиш;
- Да се насочат средства за подобряване на инфраструктурата и облагородяване в кварталите извън централна градска част (пр. Кв. Коматеве);
- Да се предвидят средства за реконструиране на подземите в район Централен;
- Да се анализира възможността част от общинските предприятия да бъдат реструктурирани и да се

проучи възможността за възлагане на външни изпълнители при спазване на прозрачни процедури;

- Да се предвидят средства за проучване на възможността за реализиране и ефективността на идеята за обособяване на агломерат около магистрала Тракия, както и за анализ на полицентричния модел и ползите от обединение с други общини;
- Да бъдат предвидени средства за изграждане на два пловни басейна (между 50 000лв-60 000лв за басейн). Единият от които, примерно до двете училища - Английската и Руската гимназии;
- Да се подкрепи дуалната система на обучение, подобряване на материалната база и модернизирание на специализираните кабинети и професионалните училища;
- Да се намали таксата за раздаване на рекламни брошури и листовки, както и другите видове такси с цел стимулиране на малкия бизнес;
- Да бъдат предвидени средства (150 000 лв.) за подпомагане на млади пловдивски семейства с репродуктивни проблеми;
- Хората, взимащи социални помощи, да извършват и общественополезна дейност, съобразена с възможностите им;
- Да бъдат предвидени 150 000 лв. за пренареждане на калдъръма в Стария град;
- Да бъдат предвидени 100 000 лв. за подмяна на заслони по спирките на масовия градски транспорт извън концесията;
- Да бъдат предвидени 30 000 лв. за поставяне на

информационни електронни табла, които да показват данни за ниво на замършеност с фини прахови частици, температура, влажност и т.н.;

- Да бъдат предвидени 100 000 лв. за основен ремонт на залата на Пловдивските художници на ул. Гладстон;
- Подпомагане на възрастни хора (осигуряване на помещения общинска собственост за пенсионерски клубове), които да съдействат за поддържане на зелените площи;
- Да се превидят средства за проектиране и изграждане на новия мост над р. Марица;
- Да се отделят средства за проучване на възможностите за откриване на средно и висше училище с международна програма и преподаватели (филиал);
- Преасфалтиране на ул. Стефан и Обрейко Обрейкови в р-н Северен - по изготвена количествено-стойностна сметка.

„Местни политики за насърчаване на младежкото предприемачество”

- Комисия „Младежки дейности и спорт” към Общински Съвет Пловдив и Дирекция „Младежки дейности” да анализират структурата и дейността на Младежкия форум за партньорство с местната власт към настоящия момент. Предприемане на мерки за популяризиране на МФПМВ и организиране на среща с действащите към момента на територията на гр. Пловдив младежки организации, с оглед създаване на по-голяма представителност във форума.

- Да бъдат идентифицирани и осигурени общински имоти за провеждането на дейности свързани с младежко предприемачество. Тези дейности да включват както обучителни дейности с отворен достъп в координация с младежките организации, така и предоставянето на помещения за развиването на стопанска дейност от млади предприемачи на конкурсен принцип. Поемане на ангажимент за ремонтване и привеждане на имотите в добро състояние – техническа окабеляване, отопление и др. Да се постави лимит за консумативи, ток и вода, който да се поеме от общината. Тези разходи са в съответствие с предвидения в Стратегията за развитие на младежта 2010 – 2020 г. Общински младежки фонд, който е с основно направление „Младежко предприемачество”. При надхвърляне на лимита, плащането да се извършва от осъществяващите стопанска дейност предприемачи и младежките организации. Определяне на изпитателен срок от 12 до 18 м., след чието изтичане да се анализира дейността в съответните структури. Да се анализират ползите и загубите, което да послужи за определяне на това, дали съответните имоти и извършвани дейности да получат бъдещо финансиране.
- Община Пловдив да оказва съдействие и да предлага менторство чрез свои експерти. Пример в тази насока са правни съветници, които да подпомагат млади предприемачи при регистриране на фирми; разясняване на възможностите за финансиране и осигуряване на консултанти по европейските фондове.
- Идентифициране на регионалните процедури, през които трябва да мине всеки стартиращ бизнес. Проучване на възможността от премахване и /

или улесяване на част от процедурите за млади предприемачи. Създаване на “one-stop-shop” за регистрация на фирма в една стъпка. „One-stop-shop” е често разпростраена практика в Западна Европа, която подпомага стартиращи предприемачи да преминат през всички / повечето еобходими процедури и формалности за стартиране на бизнес с едно единично усилие.

- Да се изгради реално партньовство и предприемане на дейности между общината и бизнеса за стимулиране на младежкото предприемачество.
- Да се предприемат конкретни инициативи за неформално образование (извън класна дейност) и повишане на информираността относно възможностите за неформално образование.
- Общината да бъде гарант за кредитиране на малки/микро предприятия. Да се създаде фонд за микрокредитиране, гарантиран главно с евросредства. Да се създаде ясна и прозрачна структура и правила с цел избягване на злоупотреби.
- Община Пловдив да извършва оценка и мониторинг на бизнес идеи, в партньорство с бизнес средите и университетските преподаватели като ментори. Да бъдат сформирани работни екипи (за маркетинг примерно). Да се сформират центрове за менторство за стартиране на малки и микропредприятия.
- Да се използват данните от конкурса „Млад предприемач”, като база данни за възможни млади предприемачи, които да се възползват от бъдещ център за подпомагане на младежкото предприемачество.

„Творчески индустрии и фестивален туризъм”

- Да се предприемат конкретни действия свързани с позиционирането на изкуството в градска среда. Една от съществуващите и неизползвани възможности е развиването на Драматичен Театър Пловдив като база за привличане на друг тип публики. От полза могат да бъдат съществуващия голям двор, творчески работилници, производствени ателиета.
- Да се обърне внимание и и да се проучат възможностите за финансиране и организиране на алтернативни за Пловдив събития. За примери могат да послужат организирането на фестивал на комикса и фестивал на ромската култура. Развитие на алтернативен градски туризъм.
- В планираната дългосрочна стратегия за развитие на културата да бъдат формулирани ясни стратегически цели и приоритети, които ще дадат възможност и на частния сектор да се ориентира в дългосрочен план, кои туристически обекти ще се развиват и в коя сфера ще бъдат насочвани средства и усилия.
- Да бъдат идентифицирани ясни индикатори за измерване на развитието на културата и туризма. Индикаторите ще дадат възможност за идентифициране на най-успешните обекти, насочване на по-големи инвестиции за тях и разработване на план как да се развият не толкова успешните обекти.
- Да бъде изготвен списък на културните институции и да се създаде публичен регистър на всички туристически и културни обекти .

- Да се проучат техническите системи и възможности за включването на туристическите/ културните обекти в глобална резервационна система.
- Да се изгради структура за взаимодействие между граждани и местна власт по проблемите свързани с култура. Това може да бъде обществен/консултативен съвет съставен от хора, които работят в сферата на културата и творческите индустрии.
- Съставяне на виртуална карта на Пловдив (приложение) с културни и туристически обекти.
- Изграждане на информационни пунктове в кварталите извън район Централен.
- Изграждане на електронни информационни табла, които да информират за случващото се в рамките на деня.
- Публикуване и обществен достъп до информация за индивидуалните работни планове и работни характеристики на служителите в отдел „Култура“ и ОП „Туризъм“ за по-голям обществен контрол и прозрачност.
- Необходимо е съставяне на дългосрочна програма в помощ на представящите туристически услуги, които да могат да планират своята програма в дългосрочен план според събитията си и целевите групи.
- Подобряване на достъпността на част от обектите. Създаване на рампи, асансьори и сервизни помещения.
- Създаване на повече условия за популяризиране на занаятите, което да не бъде само на фестивален принцип, два пъти годишно.
- С оглед кандидатурата на Пловдив за Европейска

столица на културата и обединяване на повече граждани около мотото „Пловдив Заедно” е необходимо запознаване на по-голяма част от гражданите с концепцията на Общинска Фондация „Пловдив 2019” и разпространяването на повече информационни материали и брошури.

- Проучване на възможността и създаване на програма за възпитаване на публики.
- Проучване на възможностите Пловдив да се развива като център за киноиндустрия. Определяне на режими за снимане и снимачни площадки в градска среда, определяне и създаване на режим за ползване на определени сгради.
- Да се засили контрола при прилагането на Наредбата за туризъм по конкретно в частта за изискванията към персонала в туристическите обекти.
- Да се изпълнят препоръките посочени в Общинския план за развитие 2014-2020 г.
- Да се разработят и предложат на обсъждане програми и планове за действие по следните мерки: Общинския план за развитие 2014-2020 г. Приоритетна област 1: Наследство и изкуство и Мерки от 1.1. до 1.6. и Мярка 1.9; 1.11; 1.12; 1.13. Приоритетна област 3: Продукти с пловдивска марка, Мерки 3.1; 3.2; 3.4; 3.6; 3.8; 4.11; 4.12; 4.19; 6.1; 6.3; 6.4; 6.5.
- Да се подложи на публично обсъждане разработената стратегия за развитието на туризма на гр. Пловдив за периода 2014- 2020 година приета с Решение № 41, взето с Протокол № 3 ОТ 20.02.2014 г.

„Зелена инфраструктура и стратегическо пространствено развитие”

- Да бъде извършено изменение в Общия устройствен план на град Пловдив с цел ясно определяне на размера на зелените площи на територията на град Пловдив.
- Проучване на възможностите за подобряване и по-ефективно използване на наличния софтуер за управление на зелените системи.
- Публикуване на годишни планове и отчети за изпълнение на програмите за опазване и развитие на зелените системи, включващи сравнителна оценка за изпълнението на целите и постигнатите резултати, , като занижаване нивата на CO₂ и праховите частици във въздуха, състояние на зелените площи и др.
- В ГИС Пловдив – раздел „Зелени и зоо системи”, който включва зелените площи, освен самото им отбелязване, да бъде включена и характеристика на различните видове растителност
- Съгласно ЗМСМА, Общинският Съвет да обособи чрез реорганизиране на съществуващите структури административен отдел „Зелени системи“ към Дирекция „Устройство на територията”, който да отговаря за изпълнение на Общинския План за развитие на Община Пловдив 2014 – 2020г., в частност т. 2.6.6
- Създаване на нов или реорганизация на съществуващия обществен експертен съвет за наблюдение при спазване на Общинския план за развитие на Пловдив в т. 2.6, с представители на граждански организации и граждани
- Подобряване на публичността и разпространяване на

информация, относно конкретни планове и проекти свързани със зелената система, в медии и на интернет страницата на Община Пловдив

- Ранно известяване за заседанията на комисии и организирани обществени обсъждания, свързани с обществено значими проекти, включващи зелената система на град Пловдив. Организиране на обществени обсъждания в извънработно време
- Данъчни облекчения за частни и юридически лица, които облагодоряват зелени площи пред ползваните от тях сгради. Облагодоряването да бъде съобразено с Наредбата за развитие, поддържане и опазване на зелената система на Община Пловдив

„Бъдещето на Кино Космос”

- В най-кратки срокове Общински съвет Пловдив да вземе решение относно статута и правото на ползване на сградата.
- Да се постави акцент на развитието на сградата като културно-образователен център. Бе предложено да се даде възможност на ученици от професионалните училища като да провеждат събития с образователна цел. Да бъде използвана сградата за извън училищни работни пространства и за демонстрация на уменията на учениците от професионалните училища и на млади таланти (музика, поезия, изобразително изкуство). Да се даде възможност на професионални училищата да се включат в ремонтните дейности (гимназия по вътрешна архитектура и дървообработване, строителен техникум)

- Приходите от развиване на търговска дейност да се използват за покриване на разходите на сградата и ремонтни дейности.
- Провеждане на събития насочени към деца
- Провеждане на събития, насочени към интегриране на групи в неравностойно положение (деца от социални домове, хора с увреждания)
- Да се запази автентичната обстановка на отворените пространства
- Да се обърне повече внимание на популяризиране на сградата и проектите свързани с Кино Космос сред медиите
- Да се работи за развиване на „Кино Космос“ като „бренд“ / търговска марка
- Община Пловдив да съдейства в популяризиране на киното сред туроператорите и подпомагане превръщането на сградата в туристически обект.

ДИАЛОГ ГРАЖДАНИ – МЕСТНА ВЛАСТ

Създаването на добър и продуктивен диалог с местната власт е от съществено значение за формулирането на полезни и за двете страни теми, подобряване на диалога между граждани и местна власт и улесняване на включването на гражданите в процесите на вземане на решения на местно ниво.

При формулиране на теми за първите две заседания по механизъм „гражданско жури” с препоръки се включиха представители на местните власти.

Проведените шест заседания по механизъм „гражданско жури” показват известни трудности що се отнася до присъствието на представители на местните власти. Основната причина е провеждането на заседания в почивен ден. По време на обсъждането на бюджета на град Пловдив присъства представител на Общински съвет, а на обсъждането с тема „Творчески индустрии и фестивален туризъм” присъстваха двама представители на Община Пловдив и двама представители на общинска фондация „Пловдив 2019”.

Всички препоръки бяха сведени до знанието на представителите на Община Пловдив и Общински съвет Пловдив, като по част от тях бяха предприети конкретни действия от страна на местните власти.

„Генериране на идеи и препоръки относно новата визия на площад „Централен”

Всички препоръки от граждани бяха разгледани от председателят на Общински съвет Пловдив и сведени до знание-

то на организаторите на предстоящия тогава международен конкурс. Препоръките бяха дискутирани и по време на проведено в сградата на Общински съвет обществено обсъждане. Част от препоръките съвпадаха с вече начертаните от организаторите правила на конкурса. Една от препоръките, свързана с подобряване на достъпността до разкопките на площад Централен, бе взета под внимание, подменяйки част от загражденията с такива даващи по-добра визуализация на разкопките.

„Бюджет на Община Пловдив за 2014 г.”

На 23 Януари 2014 г. бе разгледан и гласуван бюджет 2014 на община Пловдив. Повечето от предложенията, оформени от „Гражданското жури“, бяха разгледани по време на самото обсъждане. Не бяха приети от кмета на град Пловдив, не бяха приети и след гласуване от общинските съветници. Въпреки това, бе заявено, че предложенията са добри и ще се търси финансиране за тях. Подобни предложения са заслони за спирки, извън концесията, оформяне на подходи към бордюри и рампи за инвалиди покрай обществени сгради, преподредване на кълдаръма в Стария град и други по-малки.

„Местни политики за насърчаване на младежкото предприемачество”

След приключване на „гражданското жури” се състоя среща с представители на Община Пловдив, които бяха запознати с формулираните препоръки. Финансовият характер на част от тях все още е пречка пред тяхното реализиране, като е необходимо да се работи в посока популяризиране на генерираните идеи и привличане на по-голям брой подкрепящи формулираните препоръки.

На проведената среща бе изразено съгласие за привличане на нови членове към МФПМВ, както и евентуално реструктуриране, целящо подобряване дейността на форума за партньорство с местната власт. Към настоящия момент представители на младежки организации от град Пловдив работят по изграждането на партньорска мрежа между самите организации, която да послужи и като основа за подобряване дейността на МФПМВ.

„Творчески индустрии и фестивален туризъм”

Четвъртото поред „гражданско жури” може да се похвали с най-голям успех, що се отнася до взети под внимание препоръки и идеи. Всички формулирани препоръки бяха разгледани от представители на Община Пловдив в процеса на създаване на „Стратегия за развитие на културата на гр. Пловдив” 2014-2024 г. В самата стратегия - Приоритет 3. Културни и творчески индустрии и културен туризъм, сред заложените мерки и цели се открояват и следните, които бяха предложени по време на проведеното гражданско жури:

- Създаване на система за измеримост на данните от пазара на културните индустрии и туризъм с цел въвеждане на стандарт за качество в тази област
- Стимулиране на изследвания и проучвания в областта на културния мениджмънт с цел създаване на действащи индикатори за анализ, оценка и контрол
- Създаване на публичен регистър на културните и туристическите обекти
- Усвояване на нови пространства и нови възможности,

организиране на зони в градското пространство за целите на културните индустрии

- Подобряване на достъпността на обектите
- Засилване на контрола при прилагане на Наредбата за туризъм
- Поощряването на иновативни и експериментаторски концепции и стратегии в създаването и представянето на културния и туристическия продукт, което включва и дигитализация на културното наследство
- Диверсифициране и децентрализиране на културните събития, маршрути и продукти, разширяване на географския им обхват
- Навлизане на културните дейности в градското пространство

„Зелена инфраструктура и стратегическо пространствено развитие”

Формулираните препоръки и идеи са заведени с входящ номер към Община Пловдив и Общински съвет Пловдив. Към настоящия момент все още няма обратна връзка от страна на местните власти.

„Бъдещето на Кино Космос”

Голяма част от формулираните препоръки имаха за адресат „Колектив Кино Космос”. Представители на организацията бяха запознати с резултатите от проведеното обсъждане и изразиха готовност да работят по реализиране на формулираните идеи. В първия работен ден след проведеното „гражданското жури” се състоя среща с представители на

местните власти, на която бе изразено желание от страна на Община Пловдив да се работи по посока на разрешаване на настоящите проблеми свързани с киното и разрешаване на проблема със статута на Кино Космос в най-кратки срокове.

СЪДЪРЖАНИЕ

ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ПО ПРОЕКТ „АКТИВНО ГРАЖДАНСТВО – ПОДХОДЪТ БАУЕРЗАКС”	5
КАКВО Е „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ”?	7
ОБОСНОВКА НА НЕОБХОДИМОСТТА ОТ „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ”	11
ОРГАНИЗИРАНЕ	15
ИЗБОР НА ТЕМИ	17
ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ”	22
ИЗБОР НА ЕКСПЕРТИ	25
ФОРМИРАНЕ И СЪСТАВ НА „ГРАЖДАНСКО ЖУРИ”	26
ФОРМУЛИРАНИ ПРЕПОРЪКИ	28
ДИАЛОГ ГРАЖДАНИ – МЕСТНА ВЛАСТ	42